

Sygnatura akt VI Ka 333/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **19 września 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Grażyna Tokarczyk

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2014 r.

sprawy **D. K.** ur. (...) w L.,

syna W. i A.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionych przez skazanego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 17 stycznia 2014 r. sygnatura akt III K 1066/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- łagodzi wymiar kary łącznej orzeczonej wobec skazanego w punkcie 1 do 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności;

- łagodzi wymiar kary łącznej orzeczonej wobec skazanego w punkcie 3 do 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

2. w pozostałej części utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. S. kwotę 177,12 zł (sto siedemdziesiąt siedem złotych i dwanaście groszy) obejmującą kwotę 33,12 zł (trzydzieści trzy złote i dwanaście groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4. zwalnia skazanego od zapłaty wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 333/14

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 19 września 2014r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach rozpoznał wniosek D. K. o wydanie wyroku łącznego, ustalając, że był on skazany 9 prawomocnymi wyrokami.

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2014r., w sprawie o sygn. III K 1066/13,:

1. na podstawie art. 569 § 1 kpk oraz art. 85 kk i art. 86 § 1 kk w miejsce kar pozbawienia wolności wymierzonych wyrokami:

a) Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 6 kwietnia 2004r., w sprawie o sygn. III K 349/03,

b) Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 26 lipca 2004r., w sprawie o sygn. IV K 526/04,

c) Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 11 maja 2004r., w sprawie o sygn. IV K 710/03,

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego D. K. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 7 lat i 6 miesięcy, zaliczając na poczet tej kary skazanemu okres odbytej w całości kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. IV K 710/03 oraz okres odbytej kary łącznej z wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Lublinie o sygn. IV K 298/05 i uznając karę łączną za wykonaną w całości;

2. na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 569 § 1 kpk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami:

a) Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 1 grudnia 2008r., w sprawie o sygn. XV K 778/08,

b) Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 25 listopada 2009r., w sprawie o sygn. XV K 223/09,

c) Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 25 marca 2010r., w sprawie o sygn. III K 350/10,

d) Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 21 grudnia 2011r., w sprawie o sygn. III K 1150/11

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego D. K. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat, zaliczając na poczet tej kary skazanemu okres odbytej w całości kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. XV K 223/09 oraz okres zatrzymania w sprawie o sygn. XV K 778/08;

3. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Lublinie w sprawach o sygn. XV K 419/09 i III K 441/09;

4. ustalił, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach podlegają odrębnemu wykonaniu, zasądził na rzecz obrońcy stosowne wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną skazanemu z urzędu oraz zwolnił skazanego na mocy art. 624 § 1 kpk w całości od zapłaty kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Powyższy wyrok łączny zaskarżył obrońca skazanego w zakresie pkt 1 i 3, dot. orzeczonych kar pozbawienia wolności, oraz skazany.

Obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 i 3 poprzez orzeczenie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji, zarzucając mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający istotny wpływ na jego treść, polegający na pominięciu okoliczności przemawiających za zastosowaniem zasady absorpcji,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający istotny wpływ na jego treść, polegający na pominięciu okoliczności przemawiających za zastosowaniem zasady absorpcji, że orzeczona kara spełni swe cele w zakresie prewencji ogólnej i szczególnej,

- wyrażeniu poglądu, iż dowody ujawnione na rozprawie i ustalone na ich podstawie okoliczności są wystarczające dla uznania, iż wobec skazanego należy wymierzyć karę w myśl zasady częściowej absorpcji, jakkolwiek dowody te i okoliczności ocenione we wzajemnym ze sobą powiązaniu prowadzą nieodparcie do zastosowania zasady absorpcji.

Skazany, zaskarżając wyrok w całości, wniósł o uzupełnienie materiału dowodowego o aktualną opinię o nim z Zakładu Karnego w Ł. oraz opinię z miejsca zatrudnienia, wnosząc o zastosowanie pełnej zasady absorpcji bądź asperacji, jednak zbliżonej do zasady absorpcji, a także zastosowanie wobec niego regulacji z art. 4 kk.

W kolejnych pismach procesowych skazany podkreślał swój negatywny i krytyczny stosunek do popełnionych przestępstw, kwestionując tym samym wnioski pracownika administracji jednostki zakładu karnego w tym zakresie oraz podkreślając swój czynny udział w procesie resocjalizacji w warunkach izolacji.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacje okazały się na tyle zasadne, że w następstwie ich wywiedzenia zmieniono zaskarżony wyrok obniżając orzeczone kary łączne pozbawienia wolności. Bez najmniejszych wątpliwości należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił oba realne zbiegi przestępstw, za które D. K. został prawomocnie skazany, co zresztą nie było kwestionowane przez skarżących.

Dla właściwej interpretacji art. 85 kk kluczowym jest poprawne zrozumienie pojęcia „pierwszego, chociażby nieprawomocnego wyroku”, który wyznacza graniczny moment czasowy, pozwalający na przyjęcie, że dwa lub więcej przestępstw popełnionych do tego momentu pozostaje w realnym zbiegu. Tym samym dochodzi do uwzględnienia wyłącznie czynników zależnych od sprawcy, a więc tego, czy popełnia on kolejne przestępstwa zanim został pociągnięty do odpowiedzialności karnej. Zawarty w art. 85 kk zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstw. Momentu granicznego nie wyznacza natomiast wyrok, jaki zapadł później, chronologicznie jako drugi, trzeci, itd. Na takim też stanowisku stanął SN w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 25 II 2005r., I KZP 36/04, której nadano moc zasady prawnej.

Sąd Rejonowy, w zgodzie z powyżej zaprezentowanym stanowiskiem, prawidłowo zatem ustalił, że owymi pierwszymi chronologicznie wyrokami w układzie procesowym skazanego były wyroki Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 6 kwietnia 2004r., sygn. akt III K 349/03 oraz Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 1 XII 2008r., sygn. akt XV K 778/08.

W pełni zaaprobować należy też poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego, wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

Wymiar orzeczonych kar łącznych w prawidłowy sposób odzwierciedla związek przedmiotowy łączący poszczególne przestępstwa. Fakt, iż poza przypisanymi skazanemu przestępstwami z art. 190 § 1 kk, art. 193 kk i czynem z art. 178a § 1 kk, pozostałe wszystkie czyny to przestępstwa przeciwko mieniu, nie uzasadnia w żadnej mierze obowiązku Sądu w ustalaniu wymiaru kary łącznej w oparciu o postulowaną zasadę absorpcji. Jakkolwiek przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo (por. wyrok SN z dnia 2 XII 1975r., Rw 628/75, OSNKW 1976, nr 2, poz. 33). W szczególności zatem zasada absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej może być zastosowana, gdy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami zachodzi bliski związek przedmiotowy i podmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara

łącna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 3 I 1997r., II AKa 321/96, Orz. Prok. i Pr. 1997, nr 7-8). Z reguły popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12 VII 2000r., II AKa 171/00, OSA 2001, nr 1).

Nie sposób nie zauważyć, iż czyny objęte węzłami kary łącznej w wyroku łącznym zostały popełnione wcale nie w odstępie bliskim czasowym, a na przestrzeni od kilku miesięcy do nawet jednego roku (jest to bowiem okres od marca 2008r. do października 2008r. w odniesieniu do II zbiegu, ale w przypadku zbiegu I od listopada 2001r. do listopada 2002r.), przy czym swoim zachowaniem skazany naruszał dobra chronione prawem działając z niskich pobudek. Wprawdzie były różne miejsca ich popełnienia, na szkodę różnych pokrzywdzonych, jednakże nie mogło to przekreślać stwierdzonego związku przedmiotowego pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, naruszającymi przede wszystkim dobra prawne w postaci mienia, ale i skierowane przeciwko wiarygodności dokumentów, obrotowi gospodarczemu, wolności i bezpieczeństwu w komunikacji. Nie sposób też uznać, by wszystkie popełnione czyny były objęte przez skazanego jednym planem działania. Te wszystkie okoliczności przemawiały za zastosowaniem mieszanej metody ustalenia wymiaru kar łącznych – tzw. zasady asperacji, a więc za wymierzeniem kar poniżej sumy kar jednostkowych i powyżej najsurowszej kary jednostkowej.

Równocześnie istotne znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Należy podkreślić, że popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Absorpcję należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawcy przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilkunastu przestępstw w przeszłości. To właśnie względy prognostyczne nakazują przy orzekaniu kary łącznej w wyroku łącznym wzięcie pod uwagę sylwetki skazanego w kontekście jego zachowania w toku odbywania kar pozbawienia wolności, w szczególności w celu ustalenia stopnia, w jakim pobyt skazanego w zakładzie karnym wpłynął na korektę ocenianych negatywnie właściwości skazanego. Prawdą jest, iż w dacie wydawania wyroku łącznego okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej były przez Sąd Rejonowy oceniane w oparciu o opinie o skazanym nadesłane z szeregu jednostek penitencjarnych, w tym tą ostatnią z Zakładu Karnego w Ł. z października 2013r., to jednak trudno zgodzić się z tym, iż skazany posiada przeciętną opinię z miejsc, gdzie odbywał kary pozbawienia wolności. Wszak jego zachowanie od początku był oceniane poprawnie – jako stabilne, przestrzegał on regulaminu, był wielokrotnie nagradzany, wykazywał motywację do pracy, wywiązując się należycie i wyróżniająco z powierzonych mu obowiązków. Prawdą też jest, iż wykazywał krytyczny stosunek do popełnionych czynów, co wynikało z treści opinii AŚ G. i ZK W.. Postawa skazanego, wynikająca z aktualnej opinii jednostki penitencjarnej w Ł., wskazuje na kontynuowanie w sposób aktywny procesu resocjalizacji. Jest on obecnie zatrudniony odpłatnie jako wydający posiłki, sprzątający, noszowy, wywiązując się prawidłowo z powierzonych mu obowiązków, karę odbywa w systemie programowego oddziaływania, na bieżąco realizując nałożone na niego zadania oraz uczestnicząc w różnych zajęciach i cyklach spotkań o określonej tematyce. Obecnie jest ponad 40 razy nagrodzony za wyróżniające się zachowanie, przy jednokrotnym ukaraniu w maju 2011r. za dwa przewinienia dyscyplinarne. Z uwagi na powyższe można stawiać wobec skazanego pomyślną prognozę penitencjarną, choć - zważywszy na wielokrotną uprzednią jego karalność - przebiegający właściwie proces resocjalizacji wymaga nadal utrwalenia w warunkach izolacji.

W tej sytuacji Sąd odwoławczy, uwzględniając częściowo wnioski apelacji i ponadprzeciętne efekty procesu resocjalizacyjnego skazanego, obniżył kary łączne pozbawienia wolności orzeczone odpowiednio w pkt 1 do 7 lat, w pkt 3 do 3 lat, a zatem kary te łagodząc i orzekając odpowiednio w wymiarze o 1 rok i 5 miesięcy niższym oraz o 1 rok i 4 miesiące niższym od sumy kar częściowych podlegających połączeniu, uznając takie rozstrzygnięcia za spełniające kryteria sprawiedliwości i racjonalności w kontekście wyżej wskazanych kryteriów. Przywołane liczby wskazują jednoznacznie, iż w istotny sposób wymiar kar łącznych będzie łagodzić dolegliwość orzeczonych wobec skazanego kar częściowych, racjonalizując skierowaną przeciwko niemu represję karną do poziomu odpowiedniego dla realizacji celów zapobiegawczych kary w stosunku do sprawcy szeregu przestępstw.

Różnicując rozmiar wymierzanych kar łącznych pozbawienia wolności i obniżając je w odniesieniu do I zbiegu o 6 miesięcy i II zbiegu – o cały 1 rok, Sąd Okręgowy miał na względzie wagę czynów popełnionych przez skazanego (zwłaszcza przestępstwa z użyciem przemocy, objętego zbiegiem I), całościową postawę skazanego, jego wiek oraz znaczną liczbę popełnionych przez niego przestępstw, w tym także i kolejnego rozboju, zwłaszcza zaś fakt popełniania ich nadal mimo wydawanych w międzyczasie wyroków, co świadczyło o uporze w trwaniu w przestępczym procederze, a więc o takich mankamentach postawy skazanego, których spodziewaną zmianę mogła przynieść jedynie dolegliwość długoterminowego pozbawienia wolności. Należy zatem podnieść, iż skazany wykazywał łatwość w powrocie na drogę przestępczą, dopuszczając się kolejnych czynów i to mimo uprzedniej karalności oraz faktu, że zapadały wobec niego kolejne wyroki skazujące.

Nie zasługiwał nadto na uwzględnienie enigmatycznie sformułowany i niczym nie uzasadniony wniosek skazanego o zastosowanie regulacji z art. 4 § 1 kk, nie mającej wszak jednak zastosowania w realiach tej sprawy.

Z powyższych względów nie dostrzegając innych, także nie podniesionych przez skarżącego uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu, Sąd odwoławczy utrzymał wyrok w mocy w pozostałym zakresie.

Z uwagi na fakt niepokrycia przez skazanego kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu przez wyznaczonego z urzędu obrońcę, Sąd odwoławczy na stosowny wniosek obrońcy zasądził na jego rzecz od Skarbu Państwa wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej minimalnej stawce wynagrodzenia za reprezentowanie strony w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego.

Fakt pozbawienia skazanego wolności oraz wywiązywanie się przez skazanego z ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego były podstawą rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.